

ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

นาง ศิริมา โภมารทัต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-2992-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF USING MENTORSHIP MODEL ON NURSING
COMPETENCY OF NEW GRADUATED NURSES

Mrs. Sirima Komaratat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-2992-4

Copyright of Chulalongkorn University

490196

4677851136: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEYWORD: MENTORSHIP MODEL / COMPETENCY OF NEW GRADUATED NURSES

SIRIMA KOMARATAT: THE EFFECT OF USING MENTORSHIP MODEL ON NURSING COMPETENCY OF NEW GRADUATED NURSES.THESIS ADVISOR: ASST. PROF. AREEWAN OUMTANEE, Ph.D. 138 pp.ISBN 974-14-2992-4

The purpose of this quasi-experimental research was to study effect of nursing competency of new graduated nurses after using the mentorship model. Research subjects consisted of 19 new graduated nurses who worked with a trained mentor for 1 month. Research instruments were mentorship model for new graduated nurses program, a manual of mentorship model for new graduated nurses, Mentorship Knowledge Questionnaire (MKQ), Activities of Mentorship Model Evaluation Questionnaire (AMMAQ), and Nursing Competency Evaluation of New graduated nurses Questionnaire (NCEQ). Panel experts tested all instruments for content validity. The reliability of MKQ, AMMAQ, NCEQ were 1, .90 and .96 respectively.

According to the experiment, New graduated nurses were evaluated Nursing Competency by head nurses before experiment twice. (1 month- interval between Time 1 and Time 2). After that mentors ware trained the roles of advisor and counselor, teacher, sponsor and resource facilitator. When the mentors passed the evaluation of being a mentorship. The mentor and new graduated nurse worked together for 1 month. After the experiment, New graduated nurses were evaluated Nursing Competency by head nurses again (Time 3). All data were analyzed by median, quartile deviation and Wilcoxon Signed Ranks test.

Major finding was as follows:

Nursing competency of new graduated nurses after the experiment were significantly higher than before the experiment at the .05 level.

Field of Study :...Nursing Administration.....Student's Signature *Sirima Komaratat*
Academic Year :.....2006.....Advisor's Signature *Areewan Oumtanee*

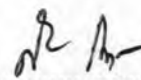
ศิริมา โกมารทัต : ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ (THE EFFECT OF USING MENTORSHIP MODEL ON NURSING COMPETENCY OF NEW GRADUATED NURSES) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 138 หน้า. ISBN 974-14-2992-4

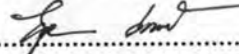
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 19 คนซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลที่เลี้ยงที่ได้รับการอบรมเตรียมความพร้อมพยาบาลที่เลี้ยงเป็นเวลา 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง คู่มือการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับทดลองได้แก่ แบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยง แบบประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติงานของพยาบาลที่เลี้ยงและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ เครื่องมือวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยงได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.00 แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของพยาบาลที่เลี้ยงได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

วิธีการดำเนินการทดลอง หัวหน้าผู้ป่วยประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลอง 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 1 เดือน หลังจากนั้นพยาบาลที่เลี้ยงได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทที่ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา บทบาทครู บทบาทผู้สนับสนุน และบทบาทผู้อำนวยความสะดวก เมื่อพยาบาลที่เลี้ยงผ่านการประเมินจากการอบรมแล้ว จึงแสดงบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงในขณะปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เป็นเวลา 1 เดือนหลังการทดลอง หัวหน้าผู้ป่วยประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ อีกครั้ง (ครั้งที่ 3) ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้ ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์วรรณ อ่วมธานี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในทุกขั้นตอนของการศึกษาวิจัย รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจด้วยความเมตตากรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ศลโกสมุคคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ข้อเสนอแนะต่างๆในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ที่ให้ ข้อเสนอแนะโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับสังเขปเป็นโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะดำเนินการวิจัยได้ ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนบางส่วนในการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยภูมิ ที่อนุญาตให้ทำการทดลองและ ขอขอบพระคุณหัวหน้าพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลพี่เลี้ยงและ พยาบาลใหม่ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะสามี นายประสาสน์ โกมารทัต ที่คอยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอ ขอขอบคุณนางนุช ประสิทธิ์วิไล และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ ช่วยสนับสนุนทำให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ เพื่อนร่วมวิชาชีพ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วย.....	12
บทบาทหน้าที่ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่.....	14
รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง.....	16
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาล.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การดำเนินการทดลอง.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	64
4 ผลการศึกษาวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	91
รายการอ้างอิง.....	92
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	100
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง ผลการประชุมกลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วย คณะแนววัดความรู้ พยาบาลพี่เลี้ยง คณะแผนการประเมินพฤติกรรมการทำงาน ของพยาบาลพี่เลี้ยง.....	131
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	138

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวนร้อยละของพยาบาลที่เลี้ยง หัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา แผนกที่ปฏิบัติงาน.....	47
2	แสดงค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่.....	56
3	คะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานและความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 ก่อนการทดลองครั้งที่ 2 และหลังการทดลอง.....	65
4	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2 รายด้านและโดยรวม.....	67
5	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการดูแลผู้ป่วย วัดก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และวัดก่อนการทดลองครั้งที่ 2 รายข้อ.....	68
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร วัดก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และวัดก่อนการทดลองครั้งที่ 2 รายข้อ.....	69
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา วัดก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และวัดก่อนการทดลองครั้งที่ 2 รายข้อ.....	70
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพ วัดก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และวัดก่อนการทดลองครั้งที่ 2 รายข้อ.....	71

9	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลองครั้งที่1และหลังการทดลองรายด้านและโดยรวม.....	72
10	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการดูแลผู้ป่วยก่อนการทดลองครั้งที่1และหลังการทดลองรายข้อ.....	73
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ก่อนการทดลองครั้งที่1และหลังการทดลองรายข้อ.....	74
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ก่อนการทดลองครั้งที่1และหลังการทดลองรายข้อ.....	75
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพ ก่อนการทดลองครั้งที่1และหลังการทดลองรายข้อ.....	76
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ วัดก่อนการทดลองครั้งที่2และหลังการทดลองรายด้านและโดยรวม.....	77
15	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านการดูแลผู้ป่วย วัดก่อนการทดลองครั้งที่2 และหลังการทดลอง รายข้อ.....	78
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่คำมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร วัดก่อนการทดลองครั้งที่2และหลังการทดลอง รายข้อ.....	79

- 17 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนน
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา วัดก่อนการทดลองครั้งที่2และ
หลังการทดลอง รายชื่อ.....80
- 18 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนน
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่
การพัฒนาและการประกันคุณภาพ ก่อนการทดลองครั้งที่ 2และ
หลังการทดลอง รายชื่อ.....81

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	64